

Täysistunto

Keskiviikko 15.12.2021 klo 10.00—22.42

3.8. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Puhemies Anu Vehviläinen: Esitellään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 30.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 1 tunti ja 30 minuuttia. — Esittelypuheenvuoro, edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.05 **Markku Eestilä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on pääluokka 30, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä 2,7 miljardia euroa, joka on noin 6,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 21 varsinaisessa talousarviossa. Hallinnonalan suurin huolenaihe on maatalouden kannattavuus.

Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä: ”Eduskunta edellyttää, että maatalouden kannattavuutta parantavia toimia vauhditetaan aktiivisesti vuonna 22, jotta tuotannon jatkuvuus ja ravinnontuotannon huoltovarmuus sekä taloudellinen investointikyky myös tarvittaviin ilmastotoimiin voidaan turvata.”

Luonnonvarakeskuksen toimintamenoihin esitetään 81,3 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää myönteisenä, että lisärahoitusta esitetään 1,1 miljoonaa euroa turvepeltojen päästövähennystutkimuksen jatkamiseen.

Maaseudun elinkeinojen kehittämiseen esitetään 5,4 miljoonaa euroa, joka vastaa vuoden 21 tasoa. Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa ProAgrialle, 60 000 euroa Suomen Hevostietokeskus ry:lle sekä 50 000 euroa Puutarhaliitolle.

4H-toimintaan esitetään 3,8 miljoonaa euroa, joka on 300 000 euroa vähemmän kuin vuonna 21. Valiokunta esittää 300 000 euroa lisää tälle momentille.

Valiokunta ehdottaa myös lisää 300 000 euroa kylätoiminnan valtionapuun.

Ruokaviraston toimintamenoiksi esitetään 79,4 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä: ”Eduskunta edellyttää, että elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntaan ja etämyynnin valvontaan Ruokavirastossa osoitetaan riittävät resurssit, jotta voidaan suojata laillisesti toimivia yrityksiä epäterveeltä kilpailulta sekä kuluttajia terveysvaaroilta ja harhaanjohtamiselta.”

Ruokaketjun kehittämiseen valiokunta lisää 150 000 euroa Työtehoseuralle Ruoka-akatemia-hankkeen jatkamiseen ja 100 000 euroa Pro Pakuri Finland ry:n hanketoimintaan.

Valiokunta lisää 100 000 euroa villisikahankkeeseen, jossa ennaltaehkäistään afrikkalaisen sikaruton leviämistä Suomessa.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä Saaristomeri-ohjelmaa, jonka tavoitteena on kääntää Saaristomeren valuma-alueen maatalouden kuormitus laskuun ja saada se pois Itämeren suojelukomission HELCOMin niin sanotulta hotspot-listalta.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Vesi- ja kalataloushankkeiden tukemiseen valiokunta lisää 200 000 euroa Porvoonjoen Strömbergin kalatien ja Keravanjoen Kirkonkylänkosken kalateiden kunnostamiseen.

Arvoisa puhemies! Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen esitetään 8,85 miljoonaa euroa. Suurpetovahinkojen vähentäminen vaatii valiokunnan mielestä nykyistä toimivampia ja tuloksellisempia toimia.

Puuntuotannon kestävyys turvaamiseen esitetään 57,1 miljoonaa euroa, joka on 2,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 21 varsinaisessa talousarviossa.

Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään 7,52 miljoonaa euroa Metso-ohjelman toteuttamista varten.

Helmi-ympäristöohjelman toteutus jatkuu vuoteen 2030 saakka. Ohjelman kokonaiskustannuksen arvioidaan olevan 755 miljoonaa euroa, joka tekee keskimäärin 75,5 miljoonaa euroa vuositasolla.

Joutoalueiden metsitykseen esitetään 6,1 miljoonaa euroa määrärahaa.

Riistatalouden edistäminen: Valiokunta lisää momentille 500 000 euroa Suomen erä- ja luontokulttuurimuseon käynnistämiskustannuksiin vuosina 22 ja 23.

Kalatalouden edistämiseen valiokunta lisää 100 000 euroa Suomen Ammattikalastajaliitolle, 50 000 euroa Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry:lle ja 100 000 euroa Pyhäjärvi-instituutille hoitokalastukseen.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan tulostavoitteeksi 105,2 miljoonaa euroa vuonna 22. Valiokunta lisää 100 000 euroa Teerilammen virkistyskalastuskohteen kunnossapitoon Seitsemisen kansallispuistossa ja 100 000 euroa norppareitistöjen kehittämiseen Saimaa Geoparkissa.

Se oli viisi minuuttia. — Arvoisa puhemies! Kiitän sekä ministeriä että valiokunnan puheenjohtajaa, jaoston jäseniä ja valiokunnan jäseniä miellyttävästä ja tuloksellisesta yhteistyöstä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Hyvä! — Sitten ministeri Leppä.

17.10 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa puhemies, hyvät edustajakollegat! Kiitoksia myös omasta puolestani jaoston puheenjohtajalle ja koko valiokunnalle, valtiovarainvaliokunnalle, ja myös maa- ja metsätalousvaliokunnalle sen tekemästä työstä, arvokkaasta työstä ja hyvästä yhteistyöstä ja myös siitä, että ne tavoitteen asetannat, joita me olemme tehneet, on pystytty tekemään täällä hyvin sopuisissa merkeissä. Se on tärkeää, kun puhumme luonnonvara-alasta. Sen mahdollisuudet ovat meille valtavat sekä ilmastomielessä, talousmielessä että myös sosiaalimielessä, ja siksi me puhumme Suomelle, isänmaalle, erittäin merkityksellisestä asiasta.

Maa- ja metsätalousministeriön vuoden 22 budjettiesitys tukee kilpailukykyistä ruokaa ja kestävää luonnonvarojen käyttöä. Tavoitteena on rakentaa uusiutuvaa Suomea, uusiutumiskykyistä ja kestävää ruokajärjestelmää ja luonnonvarataloutta sekä innovatiivista paikkatietojärjestelmää. Näiden kaikkien tueksi tarvitaan vahvoja panoksia tutkimukseen, innovaatio- ja kehittämistoimintaan.

Ministeriön pääluokan budjetissa painotetaan hallinnonalan perustehtäviä, jotka eivät saa olla kenellekään meille itsestään selviä, kuten ruokatuotannon toimivuutta ja puhtaan veden takaamista, ja tässäkin kohdalla haluan lausua koko ruokajärjestelmän kaikille toimijoille lämpimän kiitoksen siitä, että tämä kaikki on ollut ja on turvattu myöskin poikkeuksellisin aikoina. Se osoittaa sitä resilienssiä, joka meillä on vuosien ja vuosikymme-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

nien varrella tälle alalle syntynyt, ja sen tekevät tietysti osaavat toimijat kaikissa ruokaketjun, koko luonnonvara-alan, koko järjestelmän, kohdissa. Se on myös eläin- ja kasvitautien hallintaa, se on luonnonvaratalouden, kestävyys ja niihin perustuvien elinkeinojen kilpailukykyyn varmistamista sekä maaseudun elinvoimaisuuden kehittämistä. Näiden perusasioiden merkitys on korostunut, niin kuin totesin, koronakriisin aikana.

Entistä kilpailukykyisempi maa- ja elintarviketalous sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ovat edelleen toiminnan painopisteinä. Keinovalikoima: siihen kuuluvat biotalous, tehokas kierrätys, puhtaat ratkaisut, uusi teknologia ja tutkimus.

Ne lisäykset, painotukset ja lausumat, joita valiokunta esittää, ovat mielestäni perustelut — kiitoksia niistä. Ne täydentävät erittäin hyvin sitä meidän isoa kuvaa, yhteistä isoa kuvaa alasta, sen mahdollisuuksista. Se myös antaa selvän viestin meidän kansalliselle edunvalvonnallemme EU-politiikassa: mitä me haluamme, miten me otamme huomioon meidän pohjoiset olosuhteemme ja siitä johtuvat erityiset toimenpiteet, joita me täällä teemme. Tämä liittyy niin ruokaan, maaseudun kehittämiseen laajemminkin, se liittyy metsään, metsätalouteen, koko biotalouteen ja kaikkeen siihen liiketoimintaan, joka näiden ympärille sitten sitoutuu.

Kipein kohta, aivan niin kuin jaoston puheenjohtaja tuossa totesi, on tällä hetkellä ruuantuotannon hälyttävän huono kannattavuustilanne. Tämän saman me totesimme lähetekeskustelussa alkusyksystä. Tilanne on siitä tähän päivään kriisiytynyt — se on kriisiytynyt. Siksi meidän on välttämätöntä huolehtia siitä, että ne politiikkatoimet, mitä me teemme, mukaan lukien tukijärjestelmämme, maksatukset, tapahtuvat ajallaan, niin kuin ne ovat tapahtuneet. Se luo pohjan sille, että me pystymme tästä äärimmäisen tukalasta taloudellisesta tilanteesta tiloilla ja yrityksissä selviytymään. Mutta ehdoton edellytys sille on se, että meidän elintarvikemarkkinamme alkavat toimia niin kuin markkinataloudessa kuuluu toimia.

Kohonneet kustannukset, merkittävällä tavalla kohonneet kustannukset, jopa puolella osassa tuotantopanoksista on hinta vuoden aikana, vuoden sisällä, noussut, ja se ei ole kuitenkaan näkynyt tuottajahinnoissa läheskään siinä määrin kuin mitä se on kustannuksien nousuna näkynyt tiloilla. Näin ei voi jatkua. Siksi me tarvitsemme muutoksia elintarvikemarkkinoiden toimintaan. Sitä työtä myös tehdään lainsäädäntötoimin, elintarvikemarkkinalailla, julkisilla hankinnoilla, viranomaistoiminnassa, alkuperämerkinnöillä ja niin edelleen. [Puhemies koputtaa] Ne ovat niitä välineitä, joita meidän tehdä pitää. Mutta se ei vielä riitä, vaan me tarvitsemme aidon muutoksen siihen, että meillä on indeksit, [Puhemies koputtaa] meillä on toimenpiteet, jotka sitten vastaavasti nostavat tuottajahintoja, kun kustannukset nousevat.

Mutta, arvoisa puhemies, lämmin kiitos vielä siitä hyvästä työstä, mitä valiokunnat ovat tämän asian eteen tehneet. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja V-painiketta käyttäen pyytämään puheenvuoroa. — Ja debatin aloittaa edustaja Kalmari.

17.16 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset jaoston puheenjohtajalle ja kiitokset ministeri Lepälle. Leppä, olette tehnyt todella hyvää työtä viime aikoina. Suden kannanhoidollinen metsästys, sen aloittaminen, on kauan odo-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

tettu asia, ja se tulee olemaan luonnon kannalta erittäin positiivinen ja hyvä asia myös maa-seudun yrittäjätoiminnan kannalta ja metsästystoiminnan kannalta.

Samoin olette tehnyt väsymätöntä työtä elintarvikemarkkinoitten tervehdyttämiseksi ja hyvää työtä sen eteen, että tuleva CAP-ratkaisu takaisi ruoantuotannon tulevaisuuden. Samoin työnne Euroopan unioniin päin sen hyväksi, että metsien kestävä käyttö voi jatkua, ansaitsee kiitoksen.

Olen ilahtunut siitä, että tänään kauppatapalautakunta toimi meidän kaikkien pitkällisten ponnistelujen mukaisesti ja ilmoitti, että ei voi jatkua elintarvikkeitten hintojen paikallaan pysyminen, jos kustannukset nousevat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

17.17 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, ministeri Lepä, ja kiitos Eestilälle myös.

Ruoantuotannon kustannukset ovat nousseet räjähdysmäisesti, kuten ministerikin totesi — energia, lannoitteet. Samalla voidaan todeta, että alkutuottaja saa tuotteestaan korvauksena mitättömän siivun. Välikädet vievät suurimman osan, kuten kauppa. Ja kysynkin ministeriltä: onko tulossa jotakin, mikä korjaisi tämän asian lakisääteisesti, ihan täsmäasioita?

Toinen kysymykseni liittyy viljelijän jaksamiseen. Kun nämä taloudelliset ongelmat selvästi iskevät nyt entistä raskaammin, viljelijän jaksaminen on kovassa prässissä — varsinkin niiden viljelijöiden, joilla on tuotantoeläimiä. Ja sitten käy helposti niin, että tulee eläintenpitorikoksia ja ei jakseta hoitaa enää eläimiä. Miten viljelijän jaksamiseen puututaan, että myös tuotantoeläimet [Puhemies koputtaa] voisivat paremmin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Piirainen.

17.19 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille ja jaoston puheenjohtajalle esittelystä ja kiitoksia siitä yhteistyöstä, mitä on saatu tehtyä niin tuolla maatalousvaliokunnassa kuin myös sitten tuolla maatalousjaostossa.

Monta asiaa olisi, mitkä olisi hyvä nostaa esille, mutta ennen kaikkea tämä, mistä nyt on hyvin paljon ollut puhetta — kannattavuus maatalouden puolella — tämän eteen on varmasti meidän jokaisen tehtävä työtä ja myös tämän, että elintarvikepuoli tulee sitten tähän toimintaan hyvin vahvasti mukaan.

Semmoinen kysymys vielä sitten: kun Ruokaviraston toimintaan on lisätty hyvin vahvasti eri lakien kautta vastuuta, niin onko ministerillä tietoa, millä tavalla siellä resursseja sitten on mahdollista lisätä, ja tietysti myös tähän ict-puoleen, mikä nyt kuormittaa merkittävästi?

Sitten on vielä tämä villisikahanke, erittäin tärkeä, [Puhemies koputtaa] ja suden kannanhoidollinen metsästys, [Puhemies koputtaa] mikä on ennen kaikkea Kainuulle erittäin tärkeä asia, että se etenisi. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

17.20 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos esittelyistä. Ykköskärkenä on pakko ottaa esille maatalouden kannattavuustilanne. Heikko sato ja tuo-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

tantokustannusten nousu, kuten lannoitteet, ajavat ahdinkoon tällä hetkellä sellaisia viljelijöitä, jotka ovat nimenomaan panostaneet elinkeinoon, pyrkineet luomaan siitä itselleen ammatin ja bisneksen. Yhteydenottoja viljelijöiltä tulee jatkuvasti.

Arvoisa ministeri, te olette patistanut teollisuutta ja kauppaa töihin tuottajahinnan nostamiseksi. Hyvä niin, mutta taitaa olla niin, että kurki kuolee ennen kuin suo sulaa. Nimitäin näitten yhteydenottojen perusteella isot eläintilat ovat tällä hetkellä vähentämässä eläimiä. Se tarkoittaa sitä, että aika nopealla aikataululla tuotannon taso on vähenemässä.

No, markkinat puhuvat tukijärjestelmän kehittämisestä ja [Puhemies koputtaa] elintarvikkeiden alv:n alentamisesta, mutta mitkä ovat hallituksen keinot [Puhemies koputtaa] tässä tilanteessa? Nyt ei voida olla katsomossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hassi.

17.21 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmiset ja yhteiskunta eivät pärjää ilman ruokaa. Ruokaa ei viljelijä tuota, ellei se ole kannattavaa, mutta ruokaa ei myöskään pelto tuota ilman viljelylle suotuisaa ilmastoa, elävää maaperää ja ympärillä olevaa elonkehää, joka on myöskin ruoantuotannon edellytys.

Olen iloinen siitä, että maa- ja metsätalousvaliokunta lausunnossaan budjetista totesi, että maatalouden tukijärjestelmää pitää kehittää myös niin, että se ohjaa viljelijöitä toimenpiteisiin, joilla vähennetään maatalouden päästöjä. Meillähan energiantuotannon päästöt ovat alentuneet aika voimakkaasti, liikenteenkin päästöt ovat kääntyneet laskuun, mutta 2000-luvulla maatalouden päästöt eivät vielä ole laskeneet, ja todella toivon, että nyt sitten ne ratkaisut, [Puhemies koputtaa] jotka seuraavalla maataloustukikaudella tehdään, tukevat viljelijöitä ilmastotoimissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Myllykoski.

17.22 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia esittelyistä.

Voisin oikeastaan aloittaa sillä, että haluan olla villi ja vapaa. Olen tyytyväinen nyt tämän hallituksen aikana tehtyihin ratkaisuihin, että Myllykoski halutaan purkaa. [Naurua] Siihen on laitettu 2 miljoonaa rahaa, jotta vaelluskalat voivat nousta, ja olen siitä todella tyytyväinen ja haluan olla näissä purkutalkoissa jatkossakin mukana, sillä haluan kiinnittää huomiota tässä siihen, mikä on maa- ja metsätalousministeriön panos myös ympäristöteoissa, kuinka paljon rahaa laitetaan kuitenkin sille sektorille, mikä jää usein vähän huomioimatta.

Mutta alkuperämerkintöihin olisin halunnut enemmän, vaikka ministeri käytti kyllä puheenvuorossaan yhden sanan siitä. Se on meille erittäin tärkeää. Jos meillä on puhdas tuote, hyvä alkuperämerkintä, [Puhemies koputtaa] niin meillä on myös markkinat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Norrback.

17.24 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Jag vill börja med att tacka för presentationerna och tacka regeringen och minister Leppä för ett utsökt arbete när det gäller landsbygdens näringar, jord- och skogsbruk och fiske. Som det har kommit fram finns det flera goda saker.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Arvoisa puhemies! Myös ruoantuottajien kannattavuuskriisistä on puhuttu aika paljon, ja se on tosiasia. Tällä hetkellä kriisi alkaa jo uhata huoltovarmuutta, kun taloudellinen tilanne ja ahdinko johtavat siihen, että yhä useampi tuottaja joutuu lopettamaan tai miettii lopettamista. Tämän saralla on tehty aika paljon ja yritetty aika paljon. Kuitenkin poliittinen vaikutusvalta on aika pieni näissä asioissa. Haluaisin kysyä ministeri Lepältä: miten pyöreän pöydät keskustelut ovat edenneet, ja mikä on tunnelma pöydän ympärillä? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

17.25 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keväällä 2018 jätin muutamien kollegojen kanssa toimenpideoitteen, jossa peräänkuulutin toimia, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin poikkeuslupien myöntämiskynnyksen alentamiseksi väestöturvallisuusriskin muodostavien susien kannanhoidolliseen metsästykseseen. Ministeri Leppä, te lupasitte silloin, että te haette ratkaisua asiaan, ja niin kuin monissa puheenvuoroissa tänään on todettu, olette lunastaneet lupauksenne. Kiitos, ministeri Leppä!

Mutta tehtävänne ei lopu tähän. Me tiedämme, että luonnonsuojelulaille rauhoitetun lajin häiritseminen tai lopettaminen on kiellettyä ilman luonnonsuojelulain nojalla myönnettyä poikkeuslupaa. Sekä merimetso- että valkoposkikihanhikanta on runsastunut Suomessa. Tästä kärsivät sekä ammattikalastajat että maanviljelijät. Mikä on hallituksen [Puhemies koputtaa] ratkaisu tähän pulmaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eloranta.

17.26 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatalouden osuus Itämeren rehevöittävästä fosforikuormituksesta on 70 prosenttia ja Saaristomerellä jopa 87. Onkin välttämätöntä, että kotieläintuotannossa syntyvä lanta siirrettäisiin sinne, missä sitä viljelyssä tarvitaan, eli lantafosfori tulee kierrättää kasvinviljelyalueille. Lannan siirtämiseksi tarvitsemme kuitenkin kierrätystukea, sillä lantafosfori on kuljetusten ja prosessoinnin seurauksena huomattavasti kalliimpaa.

Lausunnoilla olleessa Suomen CAP-esityksessä kiertotaloutta pyritään edistämään muun muassa toimenpiteillä, joissa viljelijä levittää pellolleen toiselta tilalta hyötykäyttöön hankittua lantaa ja ravinteita. Mikäli tiloille annettava korvaus määräytyisi fosforikielojen mukaan, se kannustaisi lannan luovuttajaa, esimerkiksi sikalaa, prosessoimaan lietettä, jolloin sitä olisi järkevämpää lähteä kuljettamaan. Kysynkin ministeriltä: Miten tämä kierrätyskorvaus on nyt lopulta Suomen CAP-esityksessä määrittymässä? Perustuuko se fosforin määrään, jolloin korvaus paremmin mahdollistaisi kierrätyksen, vai tehottomammin kuutioiden määrään?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kankaanniemi.

17.27 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä toivotan voimia ministerille Lepälle. Teillä on erittäin hankala ja iso työmaa vastata Suomen kansan elintarvikehuollosta sieltä ihan pellolta pöytään asti. Itse me sentään syömmme.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalous on nyt jäämässä ilmastopolitiikan jalkoihin, ja se on vakava asia, koska ilmastopolitiikkaa runnetaan komission varapuheenjohtaja Tim-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

mermansin toimesta hyvin suurella voimalla siihen suuntaan, mikä ei ole suomalaisen talonpojan ja metsänomistajan etu. Tässä tarvitaan nyt kyllä vahva ote, ja teillä onneksi sellainen on, mutta edessä on voimakas vastustus myös. Laskua ilmastopolitiikasta ei saa langettaa suomalaiselle viljelijälle. Hänellä on jo aivan liikaa laskua tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] ja tulevaisuudessa, kun tiedetään missä kustannuskriisissä maatalous on.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eestilä.

17.28 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me maatalousjaostossa nähtiin aika lailla samalla tavalla tämä kannattavuusongelma ehkä kaikkein tärkeimmäksi asiaksi, mihin ministerikin viittasi. Ja itse asiassa jaoston käsittelyn jälkeen tämä kannattavuusongelma on kyllä kriisiytynyt ja pahentunut, koska päästöoikeuden hinta on noussut sietämättömän korkeaksi ja vaikuttaa sähkön hintaan. Päästöoikeuden hinta oli parhaillaan yli 90 euroa tonni.

Ainakin oma näkemykseni on se, että ruoantuotannon pitäisi Suomessa olla prioriteetti, jonka perusteella poliittiset päätökset tehdään. Jos siihen vaikuttaa joku muu syy kuin ruoantuotanto, sen pitäisi olla äärimmäisen hyvin perusteltu, ja nyt vaikuttaa siltä, ettei ole. Tässä tilanteessa kysyn ministeriltä uudelleen, pitäisikö teidän mielestänne sittenkin korvauskelvottomille pellolle, jotka ovat parhailla tiloilla aktiiviviljelyksessä ja niillä tiloilla, jotka ovat vasta investoineet, kuitenkin myöntää kaikki asiaankuuluvat tuet, kuten muillekin pelloille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pylväs.

17.30 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan lausumaehdotus maatalouden kannattavuutta parantavista toimista on erittäin hyvä, ja keskusta pitää lausumaehdotusta erittäin tärkeänä.

Toinen hieno asia on tämä Luonnonvarakeskukselle esitettävä määrärahan lisääminen edellisvuoteen verrattuna. Luonnonvarakeskuksella on erittäin hyvä tavoite rakentaa tuonne Ruukin yksikön yhteyteen monipuolinen turvepeltojen tutkimusympäristö, jossa tätä tutkimustyötä on tehty jo hyvin pitkään. Turvepeltojen päästövähennystutkimuksen vahvistaminen tukee hallitusohjelman tavoitteita kestävästä maatalouden osalta. Tutkimustiedon avulla pyritään tarkentamaan päästökertoimia ja luomaan pohjaa turvepeltojen päästöjen mallintamiseen. Kysyisinkin ministeriltä, miten tämä turvepeltojen tutkimuksen jatkuvuus ja rahoitus voitaisiin jollakin lailla varmentaa pidemmälle aikavälille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Simula.

17.31 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kiinnostunut kuulemaan ministeriltä, onko hallituksella ratkaisua, jolla saataisiin suomalaisia töihin maaseutualoille, myös kausitöihin. Palkkaus on oikeasti tässä asiassa yksi merkittävä ongelma. Tehdystä työstä saadulla palkalla pitäisi tulla myös toimeen. Palkkakehitys maaseutualoilla ei ole järkevä mairitteleva. Olen itse seurannut esimerkiksi eläintenhoitajan arkea. Siinä työssä palkka ei lämmitä, ja ennen pitkää se johtaa alanvaihtoon. Työnantajia on turha syyllistää, he eivät itsekään saa montaa euroa tunnilta.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Työntekijöiden hankkiminen ainoastaan ulkomailta ei ole järkevää, sen osoitti koronapandemiakin. Sen ovat huomanneet myös monet työnantajat maataloilla: työvoima karkaa opiskelemaan ja jälleen on hankittava uudet työntekijät. Täytyy huomata ja ymmärtää senkin, että kausityövoima tulee esimerkiksi Ukrainasta siksi, että he elävät saadulla palkalla kotimaassaan oikeinkin hyvin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eskelinen.

17.32 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille ja jaoston puheenjohtajalle hyvistä puheenvuoroista. Kyllähän tässä tämä luonnonvara-ala ja suomalainen ruoka ja se tilanne, mikä tällä hetkellä maataloilla on, nyt nousee niin valiokunnassa kuin tässä salissa avainkysymykseen. Suomalaista puhdasta ruokatuotantoa ei saa vaarantaa, ja se on jo niin iso huoltovarmuuskysymyskin.

Toinen on sitten tietysti metsätalous ja metsäteollisuus. Meillä on äärimmäisen hyvät näkymät tällä hetkellä metsäteollisuuden puolella, ja viime päivinäkin on kuultu positiivisia uutisia investointien osalta. Tärkeää on nyt sitten ilmasto- ja nielupolitiikalla tukea metsiämme, jotta metsämme voivat hyvin ja jatkossakin pystymme metsäteollisuuteen panostamaan. Metsitystuen lisääminen toisena vuonna peräkkäin on järkevä toimenpide. Tätä pitää vain jatkaa ja seurata, jotta tarvittaessa pystytään rahaakin sinne laittamaan lisää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pitko.

17.33 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin itsekkin kiinnostunut ministeriltä kuulemaan näitä esityksiä tämän kannattavuuskriisin parantamiseksi. Ajattelen, että meidän kannattaa ottaa käyttöön pieniä ja suuria keinoja, jotta me helpotamme tilannetta. Valiokunnassa olemme nostaneet esille esimerkiksi pienteurastamojen toimintaedellytysten parantamisen eli että tilalla voisi tehdä teurastusta, mikä vähentää muun muassa liikkumiskustannuksia. Toisaalta myös nämä pakkausmerkinnät, millä varmistetaan se, että ihmiset, jotka haluavat rahansa laittaa suomalaiseen ruokaan, tietävät, että se raha myös löytää suomalaiselle tuottajalle, eikä kuluttaja tule huijatuksi.

Toisaalta toivon myös, että voisimme keksiä jonkinlaisia ruokainnovaatioita, joilla voitaisiin esimerkiksi mahdollistaa tilamyyntiä suoraan tuottajilta ihmisille. Ja totta kai myös isojen asioiden täytyy olla linjassa sen kanssa. Nyt kun CAP-tukea uudistetaan, tulee pysyä myös uudistamaan viljelyä. On paljon ollut huolta ilmassa, että ne tukevat sitä samaa vanhaa ja pysyvää. Kun toimintaympäristö muuttuu, [Puhemies koputtaa] tulee myös maanviljelyn muuttua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskela.

17.34 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministerille ja myöskin jaoksen puheenjohtajalle.

Kotimaakunnassani Satakunnassa maatalouden alasajo on erityisen iso uhka, koska meillä tätä yrittäjyyden alaa on todella paljon. Kolme neljäsosaa Suomessa jalostetuista vihanneksista tuotetaan Satakunnassa. Jo nyt turvetuotannon hiipuminen kurittaa erityisesti Satakunnan pohjoisosia, joissa turvetuotannolla on merkittävä työllistävä vaikutus. Tur-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

peen alasajo vaikuttaa myös moniin puutarhoihin, jotka käyttävät kasvuturvetta tuotteiden-
sa kasvualustana. Näitä yrityksiä löytyy ympäri maakuntaa.

Kauppapuutarhaliiton kyselyn mukaan yhdeksän kymmenestä puutarha-alan yritykses-
tä lopettaa toimintansa, jos turpeen käyttö kasvualustana loppuu. Arvoisa ministeri, miten
aiotte reagoida tähän ongelmaan, koska ei ole korvaavaa kasvualustaa kasvuturpeen lisäk-
si?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kyllönen.

17.35 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen lähes-
tynyt ministeri Leppää useastikin rakkauskirjeillä vedestä — vesi vanhin voitehista. Tämä
meidän yhteinen haasteemme liittyy elintarviketuotantoon ja vesivarantojen riittävyyteen.
Useilla alueilla on tullut viestejä kunnista, että ei pystytä kuntatalouden rahkeilla teke-
mään niitä vesitalousinvestointeja, mitä tarvittaisiin myöskin sitten meidän elintarvike-
teollisuuden toimintojen ja laajentumisen turvaamiseksi. Tästä olisin kysynyt, onko yhteis-
työssä löydettävissä keinoja.

Sen lisäksi kyllä tunsin suunnattoman piston sydämessäni tästä alkuperäismerkintä-
asiasta, eli täytyy luvata edustajakollega Myllykoskelle, joka villinä ja vapaana vaeltaa,
että Kyllönen kahlehtii itsensä tähän alkuperäismerkintään, että seuraavalla kierroksella
ollaan jämympiä. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

17.36 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatalouden kan-
nattavuus on heikentynyt jatkuvasti, ja nyt ollaan kriisissä. Tämä täysistuntosali välillä
suorastaan pursuaa maataloudelle myönteisiä puheenvuoroja, mutta hyvin harvalla on
mahdollisuus päästä konkretisoimaan sitä tahtotilaansa. Sen takia ehdotankin, että perus-
tettaisiin parlamentaarinen maatalouskomitea, jossa näistä puheista jouduttaisiin ottamaan
vastuu ja sitten ilmaisemaan tarkemmin, mistä on kysymys. Tällaisen komitean työn pitäi-
si kattaa kaikki hallinnonalat maatalouden näkökulmasta.

Kysymys on vakavasta asiasta. Pienempienkin asioiden takia tässä maassa on viime ai-
koina näitä parlamentaarisia ryhmiä asetettu. Kysyisin: mitä mieltä olette, arvoisa ministe-
ri, tällaisesta ehdotuksesta?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa ministerille 4 minuuttia, ja sitten mennään
niihin puhujiin, jotka eivät ole saaneet vielä puheenvuoroa. — Ministeri Leppä.

17.37 **Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitok-
sia erinomaisista kommenteista ja kysymyksistä, kiitoksista myöskin, ja rakkauskirjeistä,
jotka liittyvät veteen.

Otan kopin edustaja Kivirannan ehdotuksesta. Olen myös samaa mieltä, että kun me
olemme täällä salissa useaan otteeseen useassa eri keskustelussa olleet näistä asioista hy-
vin samaa mieltä, niin kyllä meidän kannattaa jotenkin hyödyntää tämä poikkeuksellinen
yksituumaisuus ja tämän tyyppinen asia laittaa vireille. Otan tästä kopin, ja katsotaan yh-
dessä, mikä on se oikea tapa tämä asia hoitaa parlamentaarisella tavalla, tavalla tai toisella,
jotta maatalous selviää tulevaisuudessa.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Itselläni on kaikkein suurin huoli kahdesta asiasta: meidän elintarvikeomavaraisuudesta, joka on huoltovarmuutta, ja meidän nuorista viljelijöistä — eli siitä, onko meillä tässä maassa tulevaisuudessakin niitä, jotka ovat valmiita laittamaan miljoonan tai 2 miljoonaa kiinni investointiin, jotta pystyy suomalaisille maailman puhtainta, kestäväntä ruokaa tuottamaan. Tämä on meidän kaikkien vastuulla, ja siinä mielessä tämä on erittäin hyvä ehdotus. Tähän viittasivat teistä hyvin monet. En käy luettelemaan teitä kaikkia nimeltä, mutta otan muutaman asian esille.

Elintarvikemarkkinoiden toiminta tuli lähes kaikissa puheenvuoroissa esille, ja on selvää, että tämä tarvitsee muutoksen. Tämä tarvitsee rytmin muutoksen. Täällä kysyttiin, mitkä ovat tästä eteenpäin ne lainsäädännölliset toimet, joita tämän osalta voidaan tehdä. Olen laittanut vireille ministeriössä lainvalmistelun siitä, että me tavalla tai toisella saamme myös elintarvikemarkkinoille indeksin aikaan, jos ketju, järjestelmä ja toimijat eivät itse siihen pysty. Olen antanut aikaa suurin piirtein vuodenvaihteeseen. Minulla pitää olla silloin tieto siitä, tapahtuuko se markkinaehtoisesti vai ei. Jos ei tapahdu, sitten lyömme lisää pötköä pesään, lisää juristivoimaa tekemään sen lain, jolla tämä saadaan aikaan. Täytyyhän tämän toimia elintarvikealallakin, kun se on toiminut muillakin aloilla. [Anne Kalmari: Kauppatapalautakunta!] — Juuri niin kuin valiokunnan puheenjohtaja Kalmari täällä totesi, myöskin kauppatapalautakunta on tähän ottanut kantaa. — Tämä meidän täytyy saada aikaan. Jos ei se tapahdu markkinoilla, tehdään se sitten lainsäädäntöteitse. Tämän olen pannut liikkeelle, ja katsotaan nyt. Annan vielä jonkun aikaa tässä asiassa toimia.

Viljelijöiden jaksaminen on äärimmäisen tärkeä asia, mikä tuli täällä esille. On perusteltua, että Väliä viljelijästä -hankkeesta tulisi vakituinen eikä hankkeena, vaan se olisi vakituinen toimintamalli. Se on ihan selvä.

Ruokaviraston resurssit pitää turvata, se on selvä asia. Muuten siellä ei pystytty myöskään merkittäviä todentamistoimia tekemään, ei meille kuluttajille täällä eikä myöskään vientiin, jota me myöskin tässä koko ajan viemme eteenpäin.

Ja tämä on juuri totta — nyt mainitsen nimeltä, edustaja Sankelo tämän totesi — että täällä isot kotieläintilat vähentävät tuotantoaan, kun se kannattavuuden raja on tullut vastaan. Tämä on vakava uhka meidän ruokaturvallemme. Ei näin voi olla, ja tämän pitää herättää meidän elintarvikealan toimijat, sekä teollisuus että kauppa, tämän asian osalta.

Myllykoski, on hyvä, kun se vapautuu. Myös edustaja Myllykoski voi olla siitä tyytyväinen, niin kuin hän onkin. Se on erittäin hyvä. Tämä oli hyvä puheenvuoro. Kiitos, edustaja Myllykoski, siitä, että sanoitte, että maa- ja metsätalousministeriössä tehdään todella paljon erilaisia ympäristötoimia, luonnonhoitotoimia — käytännöllisiä sellaisia. Muun muassa vaellusesteiden poistaminen on yksi sellainen.

No, sitten merimetsot, valkoposkikhanhet: Ne ovat runsastuneet niin paljon, [Puhemies koputtaa] että ne pitää saada liitteestä toiseen. Se on maa- ja metsätalousministeriön virallinen kanta, se on oma kantani, ja näin pitää toimia. [Puhemies koputtaa] Tämä on Euroopan unionin alainen kysymys, ja tämän eteen teemme töitä. Toivon, että koko eduskunta tekee tämän eteen töitä. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lundén.

17.42 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Haluaisin puhua tai oikeastaan kysyä tästä CAP-asiasta: Epäselväksi on ainakin minulle vielä jäänyt siirtymäkauden ja tulevan CAP-kauden rahoituksen suhde. Sanotaan, että siirtymäkau-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

den varat ovat erillisiä — teknisesti kyllä, mutta ovathan ne osa kauden 21—27 kokonaispottia. Eli ovatko ne pois siitä summasta, jota uuden kauden rahana myönnetään vuosina 23—27? Lisäksi toivomme varmasti jokainen, että valtioneuvosto kykenee hyväksymään esityksen CAP-ohjelmaksi määräajan puitteissa ennen joulua. Rahoitukseen liittyen kysynkin vielä, arvoisa ministeri: Millaisia riskejä näette rahoituksen riittävyyden ja suunniteltujen toimenpiteiden välillä? Riittävätkö rahat... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt taisi mennä mikrofoni.

Anteeksi. — Arvoisa ministeri, millaisia riskejä näette rahoituksen riittävyyden ja suunniteltujen toimenpiteiden välillä? Riittävätkö rahat kaikkeen kunnianhimoiseen toimintaan? Eihän viljelijöiden toimeentulo joudu leikkauslistalle, jos rahan menekki ilmasto- ja ympäristötoimiin ylittää arvioidun? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

17.43 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Ilmastohätätilaa julistetaan Helsingin kaduilla lauhuilla keleillä, pakkaskelillä vähän vähemmän, mutta maataloustuottajien hätätila on tällä hetkellä kriisiytynyt, niin kuin tässä puheenvuoroissa tuli, kelillä kuin kelillä. Haluan kiittää kyllä ministeri Leppää siitä, että ratkaisukeskeisyyttä jo toitte tuossa omassa vastauspuheenvuorossanne esille. Siitä kiitän.

Valiokuntakin on tähän asiaan ottanut huomiota. Heikko kannattavuus heijastuu suoraan tilojen maksuvalmiuteen, jota on turvattava nopealla aikataululla — ja valiokunta esittää esimerkin — esimerkiksi ottamalla käyttöön maatalouden maksuvalmiuslainojen valtiontakaukset, ja olisiko näin, että nämä tulisivat Makeran elikkä maatalouden kehittämisrahaston suunnalta. Tämä on minun mielestäni ihan kannatettava ehdotus.

Kaikkemme pitää tehdä nyt, rouva puhemies, sen eteen, että kotimainen ruoantuotanto tullaan turvaamaan tulevana vuonna ja jatkossakin. Ja nuorista viljelijöistä pidetään huolta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Piritta.

17.44 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! En voisi enempää olla samaa mieltä tästä maatalouden kannattavuusasiasta, mutta koska siitä on jo niin monta puheenvuoroa käytetty, niin puhun metsätalouden osalta:

Haluan kiinnittää huomiota siihen, kuinka EU:n päässä tehdyn taksonomiapäätöksen jälkeinen elämä vaikuttaa myös metsätalouteen, ja tämän kriteeristöpaketin seuraukset ja vaatimukset edellyttävät raskasta raportointivastuuta koko puunhankintaketjun kestäväydelle ja ovat ehkä jatkossa edellytys rahoituksen saannille metsätalouden ja teollisuuden toimijoille.

Meillä on jo nyt alkanut kuulua kaikuja metsänomistajilta rahoitusalan reagoinnista metsäpalojen ostamiseen ja on tullut ilmi, että osa pankeista ei enää hyväksy vakuudeksi metsätilalla olevien puiden arvoa. Metsämme tarvitsevat pitkäjänteistä työtä; vain hyvin hoidetut metsät tuovat hyvinvointia, työtä ja arvoa omistajilleen ja sitä kautta yhteiskuntaamme.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Tässä tarvitaan siis työtä yli eri hallinnonalojen, ja, arvoisa ministeri, kysyisinkin: kuinka joutoalueiden metsitystuen 6 miljoonan euron lisäksi voimme turvata hyvän ja kannattavan metsätalouden myös tulevaisuudessa Suomessa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

17.45 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jaoston puheenjohtaja Eestilä tuossa puheenvuorossaan kävi erinomaisesti läpi maa- ja metsätalousministeriön talousarvioasioita, ja hän nosti esiin myös tämän afrikkalaisen sikaruton torjunnan. Sehän tapahtuu villisikakantaa ankarasti rajoittamalla, ja tätä villisikakantaa taas rajoitetaan metsästämillä. Tämä metsästys on hyvin vaativaa puuhaa. Se tapahtuu usein huonoissa olosuhteissa, pimeällä, vesisateessa, ja villisika on varsin viisas ja ovela otus, ja ei suinkaan ole helppoa tämä metsästäminen. Metsästäjät tekevät tätä sikaruton torjuntatyötä vapaaehtois pohjalta ja omalla ajallaan. Olisi hienoa, jos tätä metsästystoimintaa ja sen tuottavuutta voitaisiin tehostaa, ja sitä voitaisiin tehostaa siten, että lämpötähtäimien käyttö sallittaisiin ilman erikoislupaa. Nyt sille tulee hankkia erikoislupa, mikä on hankala prosessi, ja yhtä tarkoitusta varten. [Puhemies koputtaa] Voisiko harkita sitä, että lämpötähtäinten käyttö vapautettaisiin [Puhemies koputtaa] villisian metsästyksessä ainakin tois-
taiseksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

17.47 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriössä tehdään laadukasta työtä, ja siellä on paljon positiivisia pienempiä asioita, kuten tämä mainittu suden kannanhoidollinen metsästys, nyt esillä. Olen kuitenkin isossa kuvassa huolissani niistä synkistä pilvistä, joita maa- ja metsätalouden päälle kasautuu ensinnäkin ylikireistä kansallisista ilmastotoimista ja toisenakin EU-tason kehityksestä: päästökauppa on laajentumassa, kotimaassa on hallituksen toimilla ajettu alas turvetuotanto, ja tässä EU:n metsätaksonomiassa tuli niin sanotusti takkiin.

Siitä haluaisinkin kysyä, kuinka tässä nyt näin kävi, kun kerrankin hallitus yritti valvoa Suomen etua jossain asiassa, että siinä nyt tällä tavoin epäonnistuttiin. Lopputuloshan oli se, että 13 maata äänesti taksonomiaa vastaan, eli tosiasialliset mahdollisuudet sen kaatamiseen olisi ollut oikea-aikaisella vaikuttamistyöllä. Nyt kuitenkin itselleni tuli täytenä yllätyksenä tämä maiden määrä: olen ymmärtänyt, että siellä puhuttiin Suomesta, Ruotsista, ehkä Ranskasta, mutta että kymmenen maata lisää. Miten tämä tieto ei kulkeutunut suureen valiokuntaan ja eduskuntaan asti? Miten tähän asiaan ei vaikutettu ajoissa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen, Mikko.

17.48 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Lepälle sinnikkäästä työstä puhtaan ruoan tuottamisen ja sen kannattavuuden eteen. Kannatan edustaja Kivirannan ehdotusta hätätilan ratkaisemiseksi.

Kiitos valiokunnalle varmistuksesta, että 4H-järjestö sai saman verran avustusta kuin viime vuonna. 4H antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden löytää omat vahvuutensa tekemällä oppien. Järjestö luo harrastuksen kautta turvallisen ja vastuullisen polun aktiiviseen vastuunkantamiseen ja kestäväan elämäntapaan, työelämään ja yrittäjyyteen. Toiminta tar-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

joaa nuorille mahdollisuuden kokeilla yrittäjyyttä ohjatusti henkilökohtaisen yritysohjaajan opastuksella. Suomi tarvitsee yrittäjyyskasvatusta. 4H kasvattaa osaltaan uusia vas-
tuunkantajia.

Kysyn ministeriltä: Miten muutoin rohkaisemme nuoria maatalouden pariin, kausityöntekijöiksi, [Puhemies koputtaa] ruoantuottajiksi? Miten lisäämme alan koulutuksen veto-
voimaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

17.49 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on ollut useita hyviä puheenvuoroja. Itsekin olen huolissani maatalouden huoltovarmuudesta, kun nuoret viljelijät ovat lähteneet jatkamaan tiloja ja investoineet sinne, ja nyt kaikkien kulu-
jen noustessa mutta tuotteen pysyessä yhä aika alhaisella tasolla, erityisesti eläintiloilla, ta-
lous on heikentynyt maatiloilla ja aiheuttanut myös uupumusta näille maanviljelijöille tai
tilanpitäjille.

Olen tehnyt lakimuutosesityksen, että kiinteistövero poistettaisiin näistä maatalouden
tuotantorakennuksista, ja minun mielestäni tämä lainmuutos antaisi myös semmoisen sig-
naalin näille nuorille viljelijöille, että me päättäjät olemme maataloudesta ja sen jatkuvuu-
desta huolissamme. Miten, ministeri, näette: olisiko tämä mahdollista toteuttaa? Jätin sii-
hen verran varaa, että hallitus voi parantaa sitä ja panna sen [Puhemies koputtaa] takautu-
vasti, vaikkapa jo tämän vuoden alusta, [Puhemies koputtaa] voimaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

17.50 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotimainen puhdas
ruoka on hyvinvoinnin ja turvallisuuden perusta, huoltovarmuutta unohtamatta. Maaseu-
dun ja alkutuotannon pelastamiseksi tarvitaan pikaisia toimenpiteitä pelkkien kauniiden
puheiden sijaan. Olisinkin kysynyt, mitä konkreettisia tekoja on tulossa, ministeri Leppä.

Ja lopuksi vielä kiittäisin ministeriä tästä suden kannanhoidollisen metsästyksen aloi-
tuksesta — sekä myös kaikkia niitä muita edustajia, jotka ovat tätä asiaa pitäneet pinnalla
ja tuoneet pientä painetta ja käyttäneet ääntä tämän asian eteenpäin viemiseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja vielä annan tässä debatissa puheenvuoron edustaja Kal-
marille, olkaa hyvä.

17.51 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän lop-
puun haluan kysyä kysymyksen, jonka edustaja Korhonen aikanaan aina kysyi: Mitä ha-
luisitte toivottaa nuorelle ihmiselle, joka miettii sukupolvenvaihdesta? Mikä on teidän
terveisenne?

Ja toinen kysymys, joka ei vielä tullut esille tässä erittäin hyvässä keskustelukierrokses-
sa — hienoa, että alkuperämerkinnät nostettiin, toivon siitä vastausta — mutta julkiset ruo-
kahankinnat: Nyt kun mennään hyvinvointialueisiin, on vaarana, että nekin hyvät päätök-
set, mitä kunnissa on tehty, kumoutuvat. Miten näette, että voisimme vaikuttaa siihen, että
jokaisella hyvinvointialueella hankitaan kestävästi tuotettua, puhdasta ja turvallista suoma-
laista ruokaa?

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän vielä näköjään edustaja Semi, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen ministeri ja sitten puhujalistaan. — Edustaja Semi, olkaa hyvä.

17.52 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun tätä elintarvikehintavyöryä katsotaan, että kuinka se kehittyy siitä, niin erittäin merkillepantavaa on se tuottajien heikko osuus siitä hinnasta. Siksi minusta se työryhmän perustaminen on erittäin hyvä idea ja ajatus siihen, että ruvetaan miettimään, kuinka meidän maatalous saadaan pidettyä hyvänä tuotantoketjuna, meille kotimaisen ruoan tuottajana.

Tuo satsaus tähän lohennousuun ja koskien ennallistamiseen on kanssa erittäin hyvä juttu, koska se palauttaa tavallaan meidän kalannousuperinnettä takaisin. Jos edustaja Myllykoski oli tyytyväinen Myllykoskeen, niin minä olen tyytyväinen Varkauden Ämmänkoskeen ja siihen reitin valmisteluun. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Leppä, 4 minuuttia.

17.53 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitos jälleen erinomaisista kysymyksistä ja kommentteista.

Aloitetaan tällä ilmastopolitiikan ja maatalouden, metsätalouden ja näiden elinkeinojen yhteensovittamisella: Se on nimenomaan yhteensovittamista. Kestävän kehityksen kaikki pilarit, sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen, pitää olla yhtä vahvoja, kun me teemme niitä ratkaisuja, jotka sitten vaikuttavat myönteisesti ilmastoon. Ne vaikuttavat myönteisesti meidän talouteemme ja siihen sosiaaliseen eheyteen, mitä Suomi tarvitsee. Se on kaiken a ja o. Meidän EU-vaikuttamisemmekin ydin on tämä tasapaino näiden kestävän kehityksen pilareiden välillä. Tämä on tosi tärkeä asia, ja tämä on oma ohjenuorani myöskin, kun sekä EU-toimia on tehty, EU-vaikuttamista on tehty, ja miten täällä kotimaassa myöskin on toimittu.

Vastaus siihen, mitä täällä edustaja Pylväs kysyi tästä tutkimustoiminnasta: Tutkimustoimintaan täytyy satsata. Siksi sinne on varoja laitettu ja tullaan laittamaan. Ne täytyy meidän turvata, että me pystymme myös maaperätutkimusta, vaikkapa turvemaiden tutkimusta, siellä myöskin tulevaisuudessa jatkamaan. Se on ihan selvä asia. Ilman tutkittua tietoa me emme sitten perusteltuja päätöksiä pysty tekemään. Tämä on todella tärkeä asia.

Ja tämä uusi CAP, jonka me nyt sitten, jos kaikki menee niin kuin on suunniteltu, huomenna päätämme — huomenna tästä kuullaan lisää. En mene kovin syvälle nyt siihen, mutta totean, että tässä uudessa CAPissa — tämä suomalainen suunnitelma CAPin toimeenpanemiseksi, siis yhteisen maatalouspolitiikan toimeenpanoksi Suomeen — tulee olemaan tasapainoinen kokonaisuus — ruoka edellä, se, että ruoka on kaiken keskiössä yhteisen maatalouspolitiikan osalta. Maaseudun kehittäminen, ilmasto- ja ympäristötoimet, kaikki nämä tulevat siinä hyvin mukaan, ja ilmasto- ja ympäristökunnianhimo siinä myöskin kasvaa. Se liittyy myös Itämeren valumiin ja siihen, että hallitus on selkein sanoin linnannut, että hotspot-alue pitää meidän saada pois tuolta Itämeren alueelta, ja se myöskin halutaan tehdä. Siihen vaikuttaa CAP, mutta siihen vaikuttaa myöskin CAPin ulkopuolella tehtävät toimet. Täällä aivan oikein puhuttiin lannan prosessoinnista, kierrättämisestä — juuri näitä toimenpiteitä meidän pitää tehdä. Sinne pitää myös kannusteita olla.

Sitten kysyttiin, miten suomalaisia saadaan enemmän kausitöihin tuonne tiloille. Tämä on yksi osa sitä ruoantuotannon kannattavuutta. Jos meillä ei ole kannattavaa maataloutta, ei sinne ole kannattavaa myöskään palkata ketään — tai ainakin ne työehdot ovat palkan

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

osalta niin huonoja, että se ei kiinnosta. Ja sen vuoksikin tällä on iso sosiaalinen vaikutus, työllisyysvaikutus, kun sillä ruoalla on oikea hinta. Ja sanon sen nyt jälleen kerran ääneen: halpaa ruokaa ei ole olemassakaan — halpaa ruokaa ei ole olemassakaan. Sen maksaa aina joku: Jos ei sitä maksa kuluttajat, sen maksavat tuottajat, sen maksaa eläinten hyvinvointi, ympäristö tai ilmasto. Joku sen aina maksaa, ja sen vuoksi on tärkeää, että vastuulliselle kestäväälle ruoantuotannolle, mitä Suomi edustaa ja suomalainen tuotanto edustaa, sille on tilausta, ja niin meidän pitää toimia. Tämä on myöskin vientivaltti meillä, niin kuin sekin tuli monessa kohdassa esille.

Metsäteollisuuden investoinnit: Ne tulivat täällä myöskin vahvasti esille useissa puheenvuoroissa. Se on tärkeä asia, että me pidämme puuraaka-aineen saannin turvattuna. Sitä kautta me saamme investointeja. Sitä kautta me korvataan fossiilisten raaka-aineiden käyttöä. Sama on kasvuturpeen ja kuiviketurpeen osalta. Meillä ei ole korvaavia materiaaleja tällä hetkellä näille, ja siksi meidän tehtävämme on se varmistaa, ja se varmistaminen halutaan tehdä.

ASF:n torjunta: Erittäin hyvä, että valiokunta siihen myöskin kiinnitti huomiota ja antoi lisää varoja. Se on tosi tärkeä asia.

Ja loppuun sitten vielä tämä, mitä edustaja, puheenjohtaja Kalmari totesi. Kaksi asiaa:

Julkiset ruokahankinnat: Pidetään nyt huoli siitä, että meidän, jotka olemme aluevaaleissa ehdolla, linjamme on se, että siellä ruokahankinnat toteutetaan vain suomalaiselta tuotannolta [Puhemies koputtaa] vaadittavilla kriteereillä, ei alhaisimmilla kriteereillä.

Ja sitten se, mitä sanon uusille, nuorille tuottajille: [Puhemies koputtaa] Maailman tärkein ammatti. Ruokaa tullaan aina tarvitsemaan, ruoantuottajia tarvitaan aina, ja suomalainen kestävä, maailman paras, maailman ruokaturvan ykkösmaa [Puhemies koputtaa] mahdollistaa sen, että tulevaisuudessakin tälle yrittäjäkunnalle on töitä. [Puhemies koputtaa]

Nyt on hankala paikka, mutta tästä me selviämme yhdessä eteenpäin. — Kiitos. [Eduskunnasta: Hyvä puhe!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Myllykoski.

17.58 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Ollaan kuultu hyviä puheenvuoroja. Valitettavasti ne ovat usein hyvin mollivoittoisia, joita tässä tilanteessa meidän maatalouden osalla pidetään.

Täytyy sanoa — no, edustaja Lundén nyt kerkesi lähtemään täältä pois [Ari Koponen: Ei ole vielä!] — että ymmärretään se, että kysymys ei ole kauppiaista, kun puhutaan kaupasta ja alkutuotannosta. Kysymys on nimenomaan kauppaketjujen ylivallasta, ja siinä välissä on sitten totta kai teollisuus, mutta ei ole kysymys edustaja Lundénin kaupallisesta toiminnasta, vaan kysymys on nimenomaan paljon laajemmasta yhtälöstä.

Kun me keskustellaan eläimistä, mitkä kuuluvat totta kai ministeriön alaan, odotamme tietysti toiveikkaina eläinten hyvinvointilakia tulevaksi eduskuntaan. Sitä on jo valmiiksi kritisoitu, mutta katsotaan, kun se tänne saadaan, onko se askel, harppaus vai loikka eläinten hyvinvoinnin kannalta. Toivon, että valiokunnissa keskitytään siihen, että jokainen askel edesauttaa myös hyötyeläinten, tuotantoeläinten hyvinvointia, mutta kun olen siihen nyt hiukan tutustunut, niin totta kai tärkeitä on, että nyt ne lemmikit ovat myös mukana — nekin ovat eläimiä.

Kun puhutaan eläinten hyvinvoinnista, on myös sanottava, että siellä, missä henkilöstöä huonosti kohdellaan, on valitettavan helppoa nähdä, että siellä myös eläimiä huonosti koh-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

dellaan. Koko ketjun pitää olla kunnossa, jos oikein halutaan koko asiaa edistää ja pitää huolta eläimistä.

Ministeriltä kysyn vielä, kun olette läsnä: minkälainen ajatus teillä on siitä, että meillä ulkolaiset rahoitusyhtiöt enenevässä määrin ostavat meidän metsiämme? Pidän tätä tilannetta melko haastavana, ja on vaikea ennakoida, mitä tulee tapahtumaan, jos me oman metsätaloutemme isolta osin voimme antaa ulkolaisten rahoitusyhtiöiden hallintaan. Meillä on lainsäädännössä ilmeinen ongelma, että he pystyvät hyödyntämään metsänostotilanteessa meidän taloudellista lainsäädäntöämme, joka sen mahdollistaa.

Me olemme hevosalalla yhtä kaikki taas sen asian edessä, että nyt Veikkauksen voittovaroista pystyimme turvaamaan — kiitos siitä ministerille — että asia on nyt kuitenkin seestyneessä tilassa niin, että ala ei romahda. Mutta haluan tässäkin kohtaa esittää ministerille kysymyksen: emmekö me nyt voisi kääntyä EU:n suuntaan ja edellyttää meidän alkuperäisrodun, suomenhevosen, statuksella saatavaa rahoitusta myös Suomeen? Meillä on alkuperäisrotuja, jotka saavat EU-tukea, mutta miksi ihmeessä ei meidän kansalliseläimemme? Niin kuin edustaja Meri monesti on todennut, se on tärkeä. Kyllä meidän pitää jo sen puolesta taistella, että me saadaan EU-tukea meidän alkuperäisrodun olemassaolon turvaamiseksi.

Ja vielä lopuksi: Kun aloitin debattipuheenvuoroni siitä, niin jatkan, että maa- ja metsätalousministeriö tekee hyvää ympäristötyötä Helmi- ja muilla sektoreilla. Koetetaan välttyä ainakin täällä eduskunnassa vastakkainasettelulta ympäristö- ja maa- ja metsätalousministeriön kesken. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Laiho poissa. — Edustaja Kettunen.

18.04 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Kyllä täytyy heti ensi alkuun kiittää valiokuntaa hyvästä mietinnöstä, mutta myös ministeri Leppää ratkaisukeskeisyydestä. Kyllä meillä on jämäkkä maa- ja metsätalousministeri.

Suomalainen ruoka on maailman parasta, puhtainta ja kestävästi tuotettua. Budjettiehdotuksessa hallitus päättää edelleen panostaa muun muassa luonnonvaratutkimukseen, ympäristöystävälliseen maidon- ja lihantuotantoon ja elintarviketurvallisuuteen, ja suunta on oikea.

Valtiovarainvaliokunnan lausumaehdotus 4 kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että maatalouden kannattavuutta parantavia toimia vauhditetaan aktiivisesti vuonna 2022, jotta tuotannon jatkuvuus ja ravinnon tuotannon huoltovarmuus sekä taloudellinen investointikyky myös tarvittaviin ilmastotoimiin voidaan turvata.” Todella hyvä lausuma. Tästä käytiinkin jo tässä keskustelua, ja tätä lausumaehdotusta kyllä voidaan pitää kannatettavana. Keskustaa pitää sitä kannatettavana, koska se on tärkeä, sillä ilmastotoimenpiteet eivät saa jäädä yksittäisen viljelijän tai maanomistajan maksettavaksi, vaan kustannukset on kompensoitava täysimääräisesti ja vihreä siirtymä on toteutettava oikeudenmukaisesti.

Kannattavuuden parantaminen on ehto tuotannon jatkuvuudelle, huoltovarmuuden turvaamiselle ja ylipäätään kotimaisen ruokaketjun tulevaisuudelle. Se on edellytys myös maatalouden ilmastotoimien toteuttamiselle. Maatalouden osa-alueilla meillä on paljon vielä työnsarkaa.

Maatalouden ahdingon ratkaisemiseksi tarvitaan kyllä nyt myös teollisuudenala ja kauppa mukaan. Tuottajahintaan tarvitaan korotuksia kaupan suunnalta. Tällä hetkellä kaupat

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

ottavat mielestäni hävyttömän suuren siivun voittoja maanviljelijöiden raskaan työn tuloksista. Toivon — ja niin kuin tässä jo kuultiinkin, että ministeriössä käydään nyt aktiivista ja tuloksellista keskustelua muun muassa kaupan ja lihatalojen kanssa — että me löydämme yhdessä ratkaisuja. Varsinkin kaupan puolelle pitää saada ymmärrys, ettei meillä ole kauaa näillä tuottajahinnoilla suomalaisia tuottajia tuottamassa laadukasta ja puhdasta suomalaista ruokaa.

Arvoisa puhemies! Sitten hieman metsäasioita. Joutoalueiden metsitystukeen ehdotetaan määrärahaa 6 miljoonaa euroa ja valtuutta 8,2 miljoonalle eurolle, missä on huomattava lisäys tähän kuluvaan vuoteen verrattuna. Tällä metsitystuella tavoitellaan metsäpinta-alan ja hiilinielujen vahvistamista. Tukea voidaan myöntää yksityisille maanomistajille joutoalueiden, kuten maatalouskäytön ulkopuolelle jääneiden peltolohkojen ja entisten turvetuotantoalueiden metsittämiseen. Tukijärjestelmä tuli voimaan tämän vuoden alusta, ja maanomistajat ovat hakeneet tukea huomattavasti ennakoitua vilkkaammin. Valtiovarainvaliokunnan saaman selvityksen perusteella tukimaksuihin varattu määräraha on niukka. Jos kaikki jo käsitellyssä olevat hakemukset hyväksyttäisiin, niin pelkästään niihin sitoutuisi myöntämisvaltuutta 12,7 miljoonaa euroa. Turvemaiden osuus näistä hakemuksista on jo lähes 70 prosenttia.

Vielä metsäasiaa. Olen siitä tyytyväinen, että Metsähallituksen Metsätalous Oy:n suuntaan kohdistama tuottotavoite metsänmyyntien osalta on nyt tälläkin hetkellä kohtuullinen, ja tällä tänä vuonna metsän myyntihinnat ovat olleet ihan tapissa, että varmaan siitä sitten tuloutettavia metsänmyyntituloja valtion kassaan Metsätalous Oy:n suunnalta tulee ihan asianmukaisesti tänäkin vuonna, mutta kuitenkin pidetään huolta siitä, että kohtuullisuus säilyy.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun petopolitiikkaa. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen on nostettu tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä esille, ja siellähän oli kiinnitetty huomiota siihen, että vahinkojen ehkäisemistä tulee edelleen kehittää ja varmistaa, että nämä vahinkotuet eivät nousisi tappiin. Ja kuten nyt tämänkin keskustelun myötä on tullut esille, tässäkin ratkaisukeskeisyys on tapahtunut. Kiitän vielä ministeri Leppää siitä, että vihdoinkin ja viimein tämä suden kannanhoidollinen metsästys saadaan käyntiin ensi vuoden puolella. Tämä varmasti tulee pitämään huolen siitä, että vahinkomaksuja suden ja suurpetojen osalta vältetään. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

18.09 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Suomen maa- ja metsätaloussektori elää suurten haasteiden aikakautta. Euroopan unionin toiminta vaikuttaa vahvasti niin suomalaiseseen metsänhoitoon kuin maatalouteenkin. Käytännössä EU:n ympäristöpolitiikan linjanvedot näkyvät suoraan myös täällä meillä. Toistuva ongelma on se, että EU:n päätöksenteossa katse on Keski-Euroopassa — hyvä, jos joku sivusilmällä edes vilkaisee tänne unionin syrjäiseen pohjoiskulmaan.

Meidän kannaltamme erilaiset ilmasto-olosuhteet ovat haastavat. Esimerkiksi kasvu-kautemme jää todella lyhyeksi, kun verrataan vaikka Välimeren maihin. Brexitin myötä EU:n maataloustuet putosivat, eikä uutta tukien nousua ole näköpiirissä — päinvastoin. Silti suomalaiset tuottajat taistelevat hyllytilasta halvan tuontiruoan kanssa. Tässä kilpailussa hinta ajaa laadun ohi. On päivänselvää, että kannattavuus on koetuksella. Tuottajien asemaa painaa myös kauppojen valta tuottajasopimuksia solmittaessa. Toisin sanoen alku-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

tuottaja saa vain murto-osan siitä, mitä kuluttaja maksaa valmiista tuotteesta kaupan kasalla. Nyt tuottajien kustannukset ovat räjähdysmäisesti nousseet, ja tämä yhtälö on katastrofi.

Myös EU:n CAP-maaseutusuunnitelma on Suomelle suuri kysymysmerkki.

Metsäsektorin kannattavuutta rasittavat jatkuvasti kiristyvät ympäristötoimet. EU pommittaa metsäteollisuuttamme esimerkiksi tiukentuvien hiilinielumäärittelyjen kautta. Marinin hallitus on kiinnostunut jopa ylittämään EU:n ilmastotoimiin liittyvät vaatimukset, ja siinä vimmassa suomalaisen maa- ja metsäteollisuuden hätähuudot kantautuvat melkein kuuroille korville. Turvetuotannon alasajo oli hyytävä esimerkki hallituksen ympäristöpolitiikan seurauksista: veroeuroja meni, työpaikkoja meni, ja nyt kuiviketurvekin rahdataan kohta rekan piiput sauhuten Venäjältä. Hallituksen ilmastotoimet tekivät turvetuotannosta käytännössä kertaheitolla kannattamatonta, ja toiminnan alasajon raju vauhti yllätti ministeriaition. Eivät siinä enää mitkään hätäratkaisut auttaneet, ja juna meni. Siihen, odottaako vastaava kohtalo suomalaisia maanviljelijöitä ja tilallisia, voi hallitus vielä vaikuttaa. Nopeita tekoja tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Sitten varsinaiseen budjettiin: Ottaen huomioon maa- ja metsätalouden hallinnonalan haastavan tilanteen on tämän vuoden budjetti vähän kuin kaluttu luu. Maa- ja metsätalousministeriö esittää hallinnonalalle määrärahoja noin 2,7 miljardia euroa, mikä tarkoittaa, että pudotusta tulee miljoonatolkulla vuoden 2021 talousarvioon verrattuna, johtuen tosin pitkälti luonnonhaittakorvauksiin varatun EU-rahoitusosuuden pienemisestä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan keskeisiä perustehtäviä ovat kilpailukykyisestä kotimaisesta ruokajärjestelmästä ja huoltovarmuudesta huolehtiminen, puhtaan veden turvaaminen, eläin- ja kasvitautien hallinta sekä luonnonvaratalouden kehittäminen ja niihin perustuvien elinkeinojen kilpailukyvyn varmistaminen. Maaseudun elinkeinojen turvaaminen tarkoittaa myös maaseudun elinvoiman varmistamista. Kun ylimitoitettut ympäristötavoitteet uhkaavat edellä mainittujen tehtävien toteutumista, niin miten ihmeessä hallitus olettaa perustehtävien toteutuvan, kun määrärahoja lasketaan ja samaan aikaan alan maatalousyrittäjien kustannukset ja riskit kasvavat tuntuvasti?

Samaan aikaan tilallisten jaksaminen on kovalla koetuksella, ja paine kattilassa kasvaa jatkuvasti. On myös huomionarvoista, että tuottajien jaksaminen kulkee käsi kädessä eläinten hyvinvoinnin kanssa. Myös jatkuva kustannusten nousu saattaa pakottaa hakemaan säästöjä jopa eläinten hyvinvoinnin kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Kotimainen ruoantuotanto on mittaamattoman arvokas asia — sitä ei saa vaarantaa koskaan, hallitus! Pelissä on myös maamme huoltovarmuus. Suomalainen maanviljelijä ei ole syntipukki koko maailman ympäristöongelmille. Itse asiassa täällä on kehitetty muun muassa vähäpäästöisempiä viljelytekniikoita. Nurmiviljelyä on lisätty runsaasti.

Metsäteollisuus tarvitsee hallitukselta vahvempaa edunvalvontaa EU:ssa ja ennen muuta ennakoitavuutta pidemmälle huomiseen. Ei jätti-investointeja voi tehdä, jos liika epävarmuus vallitsee tulevaisuuden toimintaedellytyksistä.

Tämä talousarvioesitys ei vastaa niihin vakaviin haasteisiin, jotka koettelevat maa- ja metsätaloutta, mutta kiitän kyllä ministeri Leppää. Olette kyllä kovin taistellut, se täytyy myöntää, ja meidän maa- ja metsätalousvaliokunta on myös hyvin paljon tehnyt yhteistyötä, ja se on hieno asia.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Ja lopuksi vielä: Kansan sivistys määritellään sen mukaan, kuinka se kohtelee eläimiään. Siitä muistutuksena oikeusasiamiehelle on tullut kantelu [Puhemies koputtaa] lähiaikoina tässä, ja se koskee sitä, että eläinsuojelurikoksiin ei ole pystytty puuttumaan tarpeeksi pontevasti. Tämä on tärkeä asia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Sankelo.

18.15 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Tässä on käyty vakavaa keskustelua maatalouden kannattavuuteen liittyvistä kysymyksistä, ja johtopäätös on edelleen se, että hallituksen on oltava asian päällä, ei katsomossa. Nyt on aika tehdä toimenpiteitä. Myöhään keväällä voi olla liian myöhäistä.

Arvoisa puhemies! Sitten toisesta asiasta: Edustaja Eskelinen kertoi puheenvuorossaan metsäteollisuuden hyvistä näkymistä. Kieltämättä näkymät ovat erinomaisen hyvät. Ne ovat niin hyvät, että me voimme ne nopeasti kyllä itse tarvella. Viitataan tähän EU-keskusteluun rahoituskriteereistä ja siihen, että nämä ilmastokriteerit menivät nyt sitten läpi. Hallitus ei työstään saa kyllä korkeaa arvosanaa. Asian eteen tehtiin liian vähän ja liian myöhään, ja tappio tuli. Haluaisin muistuttaa siitä, että taksonomiakeskustelu kuitenkin jatkuu Euroopan unionissa. Oikeastaan kapula vain vaihtuu, lähdetään seuraavalle osuudelle, ja nyt seuraavaksi keskustelussa ovat nämä ympäristökriteerit ja monet luonnon monimuotoisuuteen liittyvät asiat. Tämä kokonaisuus on haastava, mutta on välttämätöntä luottaa siihen, että hallitus tietää, mitä se tekee tässä seuraavien viikkojen ja kuukausien aikana, kun suomalainen metsätalous tarvitsee puolustajansa.

Haluaisinkin kysyä, onko hallituksella nyt tässä asiassa selvät sävelet. Tämä kokemus, mikä syksyiltä oli, herättää kyllä huolta suomalaisissa metsänomistajissa, metsäteollisuudessa ja kaikkien niitten parissa, jotka elantonsa metsätalouden ympäriltä saavat. On nimittäin käynyt selväksi, että hallitus on asiassa erimielinen. Tässä on ollut tällaisia niukkoja äänestyksiä. Nämähän ovat olleet niin kuin jalkapallo-ottelun lukemia, kun hallitus on päättänyt, millä linjalla suomalaista metsätaloutta lähdetään Euroopan kentille puolustamaan. No nyt on äänestyspäätöksellä joku linja saatu, mutta mikä, arvoisa ministeri, takaa sen, että tämä linja pysyy näissä haastavissa keskusteluissa, joita unionin tasolla käydään? Tähän voi vaikka edustaja Hassikin kertoa oman mielipiteensä, mikä on hallituksen linja näissä kysymyksissä.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä sananen turpeesta. Niin kuin hyvin tiedämme, energiaturpeen käyttö on vähenemässä erilaisten syiden johdosta. Täällä keskustelussa tuotiin esille jo, muun muassa edustaja Koskela, joka on Satakunnasta turvealueelta, hyvin tietää sen, että kuiviketurpe ja kasvuturpe ovat välttämättömiä raaka-aineita tällä hetkellä Suomessa. Kuiviketurvetta tarvitaan eläinten hyvinvoinnin johdosta, ja ruoantuotannolle välttämätön kasvuturpe on myös ruoan tuottamisen kannalta keskeinen tuotannontekijä. Nyt on se kannattavuushaaste näiden muiden turvetuotteiden osalta. Niin kuin ministerikin varmaan hyvin tietää, niin kun tuotantoalueita perustetaan, se ajatus lähtee siitä, että ensin pintakerroksista otetaan nämä muut turvelajit ja sitten mennään sinne polttoturpeen puolelle, mutta nyt jos se energiaturpeen käyttö vähenee, niin lopputulema on se, että on taloudellisesti hyvin haastavaa saada kannattavasti ylläpidettyä näitä tuotantoalueita. Kun hallituksella on toimivalta kaikissa asioissa, niin tämänkin ratkaisemiseksi pitää reagoida ja toimia. Onhan se nyt ihan merkillistä, että on kannattava toimiala mutta hyvä raaka-aine tulevaisuudessa

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

tuotaisiin vaikka Venäjältä. Sehän olisi kansallinen häpeä suorastaan, sen tässä totean, [Puhemies koputtaa] ja hallituksen on kyllä tässä asiassa toimittava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kankaanniemi.

18.20 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Otin koko valtiovarainvaliokunnan mietinnön tähän pöytäkirjaan mukaan. — Tuolla maatalousjaostossa olemme syksyn aikana edustaja Eestilän johdolla paneutuneet maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alan asioihin, ja kyllä täytyy sanoa, että ylitse muiden ongelmien tämä maatalouden akuutti kannattavuuskriisi on ollut meillä mielessä, ja olemme pohtineet ratkaisuja, miten siinä asiassa voitaisiin edetä niin, että suomalaiset viljelijät keväällä voisivat kylvää ja lannoittaa ja ensi syksynä korjata sadon ja varmistaa, että vuoden kuluttua meillä on kotimaista, puhdasta ruokaa eikä meidän tarvitse turvautua tuontiruokaan, jota toki varmasti maailmalta löytyy — todennäköisesti epäpuhtaasti tuotettua, ilmastoa saastuttavammalla tavalla tuotettua, maailman merillä kuljetettua, ja niin edelleen, ja hinnaltaankin mitä sitten sattuu — ja samanaikaisesti meillä sitten maaseutu ja viljelijäväestö eläisivät syvässä ahdingossa.

Arvoisa puhemies! Meille asiantuntija, ainakin yksi, sanoi, että on todella näkymä sellainen, että moni viljelijä miettii, kylvääkö ensi keväänä, kannattaako kylvää, mitkä lohkot kannattaa jättää kylvämättä, ja silloin sitten tiedossa on se, että jos ei keväällä kylvä, niin ei myöskään syksyllä korjaa satoa. Eli olemme ihan perimmäisten kysymysten kanssa tekemisissä.

Tähän vaikuttaa tietysti viime kesän heikko sato, mutta sitten monet muut tekijät myös, [Ritva Elomaa: Nälkä tulee!] joista tuo mainittu ilmastopolitiikka on yksi. Aivan vakavasti on sanottava, että me emme voi harjoittaa Suomessa sellaista ilmastopolitiikkaa, jolla tuhoamme oman elintarvike- ja metsätalouden. [Ville Vähämäki: Ei missään nimessä!] — Ei missään nimessä. — Se on aivan yksiselitteisen selvä asia. Kyllä tämä tasapaino on pidettävä sellaisena, että meillä säilyy omavaraisuus keskeisissä tuotteissa ja sitä kautta huoltovarmuus. Se on peruskysymys.

Arvoisa puhemies! Täällä mietinnössä todetaan: ”Kuluneena vuonna maatalouden kannattavuudessa on tullut akuutti ongelma, kun panosten ja tuotosten välinen hintasuhde on voimakkaasti heikentynyt muun muassa lannoitteiden ja polttoaineiden kallistumisen myötä. Kannattavuutta ovat alentaneet myös poikkeuksellisten sääolosuhteiden myötä alentuneet satotasot. Kotieläintiloilla, erityisesti sikataloudessa, kannattavuuteen on keskeisesti vaikuttanut lisäksi tuottajahintojen aleneminen.” Tässä siis todetaan, että keskeiset tekijät kustannusten nousuun ovat lannoitteiden ja polttoaineiden kallistuminen. Tälle varmasti hallitus jotakin voi tehdä.

Valitettavasti silloin runsas kymmenen vuotta sitten Kemira GrowHow myytiin ja lannoiteteollisuus meni Yaralle, ja sitä myöten me olemme olleet vähän niin kuin heitteillä tässä asiassa. Se oli silloin Vanhasen hallituksen aikaan, kun tämä virhe tapahtui. Viime aikoina sitten myös hallituksenkin toimenpiteiden johdosta polttoaineiden ja yleensäkin energian hinta on voimakkaasti noussut, ja sitä pitää tarkastella.

Tässä yhteydessä totean, että se edustaja Mäenpään lakialoite maatalouden tuotantorakennusten vapauttamisesta kiinteistöverosta olisi sellainen toimenpide, joka olisi syytä toteuttaa välittömästi ja vaikka jo taannehtivasti tälle vuodelle.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Arvoisa puhemies! Me elämme maataloudessa siis aikaa, jolloin päätösvalta on vahvasti Brysselissä. Nyt valta on vaihtumassa siinä mielessä, että Saksassa on punavihreä hallitus, jonka politiikkaa emme ollenkaan pysty arvaamaan. [Puhemies koputtaa] Se voi olla sellaista, mikä johtaa maatalouden ja metsätalouden osalta entistä ilmastohysteerisempään kehitykseen, ja sitä on seurattava tarkkaan, ja toivon, että ministeri Leppä pitää asiasta huolta. Koko hallitus on tässä vastuussa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt vielä, jos edustaja Koskelan puhe on 3 minuutin mittainen puhe omalta paikalta, se keritään ottamaan ennen ministeriä.

18.26 Jari Koskela ps: Kiitoksia, herra puhemies! Lyhennän vähän puhettani.

Aivan oikein, kuten tänään täällä on kuultu, maa- ja metsätalouden toimijat ovat yhteiskuntamme selkäranka. Maatalous huolehtii ruokaturvastamme, ja metsätalous vastaa noin viidenneksestä maamme tavaraviennistä. Olemme aivan täysin niiden varassa, ja näin pitää olla myöskin jatkossa. Me tiedämme, että maatalo- ja puutarhayrittäjien määrä on laskenut tämän vuosituhannen aikana 80 000:sta 50 000:een, ja tällekin kehitykselle olisi syytä tehdä jotakin muutosta.

Me tiedämme, että suomalaiselle maataloudelle on yhä edelleen kysyntää. Teemme puhdasta ruokaa, ja pitäisi saada sitä vientiäkin synnytettyä. Siitäkin syystä siihen pitäisi saada lisää panostuksia. Ehkä perinteisten maitotuotteiden käyttö on vähentynyt, mutta tilalle on tullut korvaavia valmisteita, ja siinä me olemme myöskin edelläkävijöitä. Sitäkin kautta saisimme mahdollisesti vientiä omavaraisuuden lisäksi.

Täällä puhuttiin jo turveasiasta, siihen en enää palaa. Se on erittäin tärkeä asia, ja sitä ei saa ajaa alas.

Sitten haluaisin tehdä muutamia nostoja:

Ottaisin tämän metsätalouden. Meidän on pidettävä se kansallisissa käsissä. Olemme metsäinen ja metsistä elävä maa. Me tiedämme, että meillä on 632 000 metsänomistajaa. Yksittäisistä metsistä suurin osa on eteläisessä Suomessa, ja valtio taas omistaa Pohjois-Suomen metsiä, kuten tiedämme. Nyt tämä taksonomia-asia on tietysti tässä todellakin ollut myrkyä koko Suomen metsätaloudelle. Ihmeellistä kyllä, että siihen silloin aikanaan, kun sitä ensimmäisen kerran nostettiin esille, ei reagoitu yleisesti. Onhan metsäteollisuudenkin puolelta tullut huolestuttavia viestejä, että tähän ei pidä mennä, tämä on todella huono asia.

Edustaja Myllykoski tuossa aikaisemmin otti esille metsien myynnin ulkomaisille sijoitusyhtiöille taikka rahastoille, sijoittajille. Jatkaisin nyt tätä kysymystä ministerille: Jos me toimimme täällä Suomessa Euroopan hiilinieluna, onko nyt niin, että nämä metsät tulevat nostamaan arvoansa myöskin sen takia, että tulee kompensatiota? Onko tämä yksi syy siihen, että nyt ulkolaiset sijoittajat ovat kiinnostuneet erityisesti meidän suomalaisista metsistä? Ja tullaanko nyt sitten myöskin metsänomistajille sitä kompensatiota jollakin tavalla ja aikavälillä maksamaan? Minkälaisia suunnitelmia on tämän asian suhteen? Tämä varmasti metsänomistajia kiinnostaa tällä hetkellä hyvinkin paljon.

Kiitän, kun olen moneen otteeseen käynyt ministerin kanssa keskustelua pihasuksista, että siihen asiaan on nyt sitten puututtu. Meilläkin Pohjois-Satakunnassa, kun ne siellä pihhoissa juoksevat, toivottavasti ne ovat sitten jatkossa siellä metsissä, mihinkä ne kuuluvatkin.

Näin lyhennän tätä parilla kysymyksellä. — Kiitoksia.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Nyt vielä ministeri Leppä lyhyesti, ja sen jälkeen vaihdamme pääluokkaa.

18.29 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Kiitoksia paljon, herra puhemies! Muutamiaan kysymykseen vastaus.

Edustaja Kettunen täällä kysyi noista maksuvalmiuslainojen takauksista, ja ne ovat tuossa. Ne ovat ensi vuoden alussa käytettävissä, ja se on yksi asia — en muistanut äsken sitä tuossa sanoa — jolla tätä tilojen tukalaa tilannetta helpotetaan.

Sitten täällä edustaja Myllykoski kysyi tästä rahoitusyhtiöiden mukaantulosta tänne metsämarkkinoille, ja moni muukin kysyi, Koskela myöskin tässä viimeksi. On ihan selvää, että suomalaisten metsien hyvä tila on suomalaisten yksityismetsänomistajien ansiota. He ovat sen työn tehneet, he ovat satsanneet metsiinsä, ne kasvavat hyvin, ne ovat terveitä. Me pystymme käyttämään puuraaka-ainetta entistäkin enemmän kestäväällä tavalla, korvaamaan fossiilisia raaka-aineita ja niin edelleen. Tässä mielessä tämä on huolestuttava kehityksen kulku, ja tässä nyt sitten metsävähennystä rahastoyhtiöiden osalta suitsitaan. Se on ensimmäinen osio, millä sitten korjataan tätä eroa, tasapainottomuutta, joka silläkin puolella uhkaa tulla. Siellähän on monenlaisia veroeroja ja etuja yhtiöillä verrattuna yksityiseen metsänomistukseen ja nimenomaan näillä rahoitusyhtiöillä, metsärahastoilla. Tämä on ensimmäinen osa sitä.

Hiilimarkkinat, ne pitää saada toimimaan myöskin niin, että yksittäiset metsänomistajat ja viljelijät pystyvät niistä myös hyötymään. Se on asia, joka meillä tällä hetkellä on valmistelussa.

Sitten edustaja Myllykoski kysyi hevosalan turvaamisesta. Veikkaus-uudistuksessa se turvataan ja se pitää turvata, ja samalla tavalla kuin muita Veikkauksen edunsaajia pitää kohdella myös hevosalaa. Näin myöskin jatkossa pitää asian olla. Ja suomenhevoselle — hieno alkuperäisrotumme, meidän yksi kulttuurinen kultakimpaleemme — saa nyt jo tukea, myöskin EU-tukea, ja sitä jatketaan myös eteenkin päin.

Ja sitten viimeinen huomio. Onko hallituksella selvät sävelet taksonomiajatkotyössä, kysyi täällä ainakin edustaja Sankelo, taisi joku muukin teistä kysyä sitä: pitää olla, ne pitää olla selvillä. Tässä pitää mennä kansallinen etu edellä, ja niin me teimme ja niin me toimimme. Tätä toivon myöskin kaikilta muilta puolueilta, ei ainoastaan hallituspuolueilta vaan kaikilta muiltakin puolueilta, että rivit ovat suorat, jotta sitä suomalaista kansallista etua siellä pystytään vaalimaan. Metsistä päätöksenteko kuuluu kansallisvaltioiden kompetenssiin, ja siitä Suomi pitää kaikissa tilanteissa kiinni. Se on yksi meidän taloutemme, tulevaisuutemme puujalkoja. Nimenomaan metsät, metsien, puutuotteiden jalostaminen, puurakentaminen ja yhä pidemmälle menevät tuotteet korvaavat uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä. Se on meille myöskin iso taloudellinen kysymys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia, metsät ovat puujalkoja.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan myöhemmin tässä täysistunnossa.

Asian käsittely keskeytettiin klo 18.32.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Asian käsittelyä jatkettiin klo 22.22.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytynyttä yleiskeskustelua pääluokasta 30.

Avaan keskustelun. — Edustaja Eskelinen poissa, edustaja Hassi poissa, edustaja Östman poissa, edustaja Mäenpää poissa. — Edustaja Kopra.

22.23 Jukka Kopra kok: Kiitoksia, herra puhemies! Päivä on jo pitkällä ja vähän säikähdin, käykö tässä huonosti. Kiitos, että puheenvuoro järjestyi.

Metsästäjäutukintoa suoritettaessa, kun halutaan metsästää hirviä, karhuja ja muuta tällaista isompaa riistaa, on suoritettava niin sanottu ampumakoe. Näitä ampumakokeita järjestävät yleensä riistanhoitoyhdistykset ja metsästysseurat, ja ne tehdään syksyisin ja keuhäisin ampumaradoilla. Metsästäjän täytyy läpäistä tämä ampumakoe riittävän hyvin, jotta voi sitten olla ampujana, kun ollaan esimerkiksi hirvimetsällä.

Nyt on Suomessa tällaisia ampumaratoja, joilla voi ampua sisällä hyvinkin samanlaisissa olosuhteissa ja realistisissa olosuhteissa kuin mitä on aito metsästystilanne ja mitä aidoilla ampumaradoilla on. Olen itse asiassa useamman kerran kirjelmöinyt ministerille ja tehnyt aloitetta asiasta, että tämän hirvi- ja karhukokeen eli ampumakokeen voisi ampua sisäradalla. Tällä hetkellä voimassa oleva metsästystutkintoon liittyvä säätely ei sitä salli, ja asetusta tulisi siis tältä osin hieman muuttaa, niin että sisäradallakin voisi hirvi- tai karhukokeen käydä ampumassa.

Muutos olisi pieni eikä aiheuttaisi minkäänlaisia kustannuksia, mutta sitten tämän avulla saataisiin joustavuutta tähän metsästystutkintoon kuuluvan ampumakokeen suorittamiseen sekä ympärivuotiseksi tämä ampumakokeen järjestäminen. Vastuu näistä järjestämisistä sisäampumaradoilla voisi edelleen olla kuitenkin yhdistyksillä. Sitä tehtävää ei heiltä pois kannata ottaa, sillä he sen menestyksellä hoitavat.

Tältä osin siis edelleen olisi toiveissa se, että säätelyä muutetaan siten, että metsästystutkinnon ampumakokeen voisi sisäradalla suorittaa. [Petri Huru: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten jatketaan: edustaja Östman poissa, edustaja Mäenpää poissa, edustaja Eestilä poissa, edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

22.25 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu puhemies! Hieman kalataloudesta:

Hallitus panostaa kalatalouden edistämiseen, johon nyt esitetään 2 miljoonaa euroa enemmän rahoitusta kuin tänä vuonna. Lisäys aiheutuu pääasiassa kalastusharrastuksen suosion ja siitä seuranneesta kalastuksenhoitomaksukertymän kasvusta korona-aikana.

Kalastuksenhoitomaksuvarat käytetään kalavesien kestävän käytön ja hoidon suunnitteluun ja toimeenpanoon, kalastuksenvalvontaan, kalastusharrastuksen edistämiseen, kalatalousalan neuvontapalveluihin, kalatalousalueiden toimintaan sekä omistajakorvauksiin.

Keskeistä on myös ammattikalastajien toiminnan edistäminen kotimaisen, kaupallisesti pyydetyn kalan saatavuuden lisäämiseksi ja kalastajan ammatin tulevaisuuden turvaamiseksi. Niin sanotuista joululahjarahoista valiokunta nyt lisää momentille 250 000 euroa, josta osoitetaan 100 000 euroa Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry:lle, 50 000 euroa Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry:lle ja 100 000 euroa Pyhäjärvi-instituutille hoitokalastukseen.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Myös elinkeinokalataloutta halutaan edistää, ja siihen esitetään 2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 21 elikkä tämän vuoden varsinaisessa talousarviossa, hallitusohjelman mukaisena lisäyksenä ammattikalastuksen hyljevahinkojen ehkäisyyn 100 000 euroa ja kotimaisen kalan edistämishojelman toimenpiteisiin 200 000 euroa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksymä kotimaisen kalan edistämishojelma on erittäin tarpeellinen ja odotettu. Tarjonnan lisäämiseksi on muun muassa tarkoitus viisinkertaistaa silakan ja muiden vajaasti hyödynnettyjen kalalajien elintarvikekäyttö, kaksinkertaistaa muun kotimaisen pyydystetyn kalan käyttö ja kolminkertaistaa kotimaisen viljellyn kalan tuotanto vaarantamatta vesien hyvän tilan saavuttamista. Luonnonvarakeskus on arvioinut, että ohjelman toteuttamisella luodaan tähän maahan 3 000 uutta työpaikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

22.28 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Suomalainen maaseutu ansaitsee sille kuuluvan arvostuksen. Siksi ei olekaan lainkaan vähäpätöistä se, millaista politiikkaa maaseudun ja koko maan asuttamisen eteen teemme niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Tästäkin syystä viljelijöiden syyttäminen ilmastonmuutoksen aiheuttajina on kohtuutonta. Viljelijät ovat kehittäneet muun muassa erilaisia viljelystekniikoita päästöjen vähentämiseksi monien muiden toimien lisäksi.

Kannattavan pien- ja perheviljelmän edellytykset on säilytettävä koko Suomessa. Taloudellisesti kannattava ja eteenpäin pyrkivä tila voi vastata yhteiskunnan haasteisiin työllistämällä, investoimalla ja huolehtimalla hyvin niin eläimistä, ympäristöstä kuin yrittäjäperheistäkin. Tämä tulisikin huomioida tulevassa EU:n CAP-uudistuksessa ja sitä koskevassa rahoituksessa. Nyt maaseudun kehittämisrahoitus ei ole kehittynyt suotuisasti eri alueiden osalta, vaikka rahoitus hieman kasvaakin. Perussuomalaisten mielestä maatalousväestön tulotason on myös vastattava yleistä tulokehitystä.

Arvoisa puhemies! Asuminen ja yrittäminen maaseudulla edellyttää kehittyvää ja ennakoitavaa toimintaympäristöä. Nyt päätöksenteko ei ole ennakoivaa johtuen hallituksen ilmastopoliittisista linjauksista sekä ylikireistä päästövähennyksistä. Ennakoimattomuus haittaa myös metsäteollisuuden sektoria. Myös kriisivalmius ja huoltovarmuus edellyttävät panostuksia varmuusvarastoihin. Tätä hallitus ei ole huomionnut parhaalla mahdollisella tavalla, koska ajoi käytännössä koko turvetuotannon alas maassamme.

Liikenteen sujuvuus on toimivan ja tehokkaan maaseudun perusedellytys, ja merkittävä osa tätä on kohtuullisen hintainen polttoaine. Turvallisuuden takaamiseksi poliisin, pelastustoimen ja muiden viranomaisten palveluita on oltava tarjolla myös sivukylillä. Ei ole kenenkään etu, että turvallisuutta ajetaan alas säästösyihin vedoten. Myös viranomaistyön etämahdollisuuksia tulee kuitenkin edistää. Maatalouden harjoittamiseen liittyvää sääntelyä ja byrokratiaa on oleellisesti vähennettävä. Kaikesta tästä huolimatta EU:n sääntelyä ei ole kuitenkaan pystytty vähentämään.

Arvoisa puhemies! Metsä on suomalaisen hyvinvoinnin lähde ja vaurauden kivijalka. Perussuomalaiset nostavat suomalaisen työn ja tuotannon etusijalle. Teollisuus tarvitsee koulutettua työvoimaa, edullista energiaa ja tasaista puuvirtaa sekä teollisuuden tarpeita kunnioittavia ympäristösäännöksiä. Teollisuuden kuljetuksille ja sivutuotteille ei saa asettaa kilpailukykyä rajoittavia haittaveroja. Metsä- ja paikallisteiden mahdollistama keskeytymätön puuvirta on suomalainen kilpailuvaltti. Puuhuollon turvaamiseksi yhteiskunnan on noudatettava pitkäjänteistä ja ennakoitavaa politiikkaa sekä pidettävä liikenneinfra kun-

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

nossa. Kuten maatalous, niin myös metsätalous ja etenkin metsäteollisuus ovat kärsineet hallituksen ennakoimattomasta politiikasta. Myös lisääntynyt ja suunnitteilla oleva EU-sääntely on uhka suomalaisten metsien hyötykäytölle, ja metsäpolitiikan tulee jatkossakin olla kansallisessa päätösvallassa. Perussuomalaisten pyrkimys lisätä puurakentamista tukee hyvin myös tavoitetta ilmastopolitiikan paremmasta ennakoitavuudesta.

Arvoisa puhemies! Turkistarhaus ja turvetuotanto ovat julkisuudessa tuomittuja elinkeinoja. Perussuomalaiset kuitenkin puolustavat niitä laillisina elinkeinoina, jotka luovat työpaikkoja ja tuloja maaseudulle. Kotimaisen energian yksi kivijalka, turve, on suuri potentiaali. Turpeen käytön monipuolistaminen kestäväällä tavalla on nopea tie nostaa energian kotimaisuusastetta. Valitettavasti maamme istuva hallitus on omalla veropolitiikallaan jo lähes tuhonnut turvealan ja siihen kiinteästi liittyvät työpaikat.

Metsästyksellä ja kalastuksella on Suomessa pitkät perinteet. Suomalaiseen eräkulttuuriin kuuluu erottamattomasti luonnon kunnioittaminen, mikä näkyy esimerkiksi saaliseläinten asiallisena käsittelynä. Tähän liittyen on käsittämätöntä, että maatalouden turvaamiseksi [Puhemies koputtaa] poikkeusluvilla ammutut valkoposkikihant hyötykäytön sijaan pitää hävittää polttamalla tai haudamalla.

Arvoisa herra puhemies! Voinko pyytää uuden puheenvuoron, vai saanko hetken jatkaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: No, pyytäkää uusi puheenvuoro. Pidetään kiinni näistä 5 minuutin puheenvuoroista.

Kyllä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

22.33 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tällä budjettiviikolla maa- ja metsätalousministeriön pääluokan käsittelypäivä on kääntynyt jo pitkälle iltaan, ja se hän tietää sitä, että on perinteisen kuttupuheen aika! Valitettavasti pirkanmaalaiset edustajamme ovat estyneitä, mutta se ei suinkaan tarkoita sitä, että kutut unohdettaisiin. Minulla on Kainuun edustajana ainutlaatuinen tilaisuus pitää esillä kuttujen asiaa, ja tämä on minulle suuri kunnia.

Tämä pirkanmaalalaisten edustajien hieno perinne, jonka juuret yltävät aina vuoteen 1983, on pidettävä voimissaan. Perinteenhän on aloittanut pirkanmaalainen kansanedustaja Timo Roos, ja se on perinteisesti pidetty maa- ja metsätalouden budjettiluokan lopuksi.

Haluan yli maakuntarajojen olla tukemassa kuttujen tulevaisuutta. On valitettavaa, että tähän asti kuttujen rooli osana kansallista puolustustamme on unohdettu, ja haluan tähän tuoda nyt muutoksen.

Arvoisa puhemies! Puolustusvoimissa eläimillä on aina ollut suuri merkitys. Historian saatossa on suomenhevosella ollut merkittävä asema Puolustusvoimien apuna. Nykyään voisi hyödyntää enemmän kuttujen monipuolisia ominaisuuksia ja käyttötarkoituksia. Ministeri Kaikkonen on pukki Suomenmaan vartijana, joten kutut sopisivat osaksi puolustustamme erinomaisesti. Kuttujen käyttäminen Maavoimien suorituskykyjen kehittämisessä on tarkastelun arvoinen asia: taistelukentän taksina toimivan kutun elinkaarikustannukset olisivat edullisia, asevarusteluun ei kuluisi suuria summia, eikä huoltoinvestointikaan päätä huimaisi.

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

Puolustusvoimia on kehitetty strategisilla hankinnoilla — viitataan Laivue 2020- ja HX-hankkeisiin. Olisi syytä harkita myös kuttujen maahanlaskujoukkojen perustamista: Alkuun voisi hankkia koekäyttöön viisi kuttua. Tämä kuttuviisikko näyttäisi suuntaa, onko kutuilla puolustuksen kannalta erinomaisia vai loistavia käyttömahdollisuuksia. Nämä joukot tukisivat erinomaisesti Ilmavoimia taktisena osana.

Täytyy myös muistuttaa kuttujen erinomaisista häiveominaisuuksista: kuttuja ei kovin helposti huomaa tutkasta — vain ruumiinlämpö on haasteena.

Kuttu hallissa on sopiva näky hävittäjien ohella. Näin ollen samoja tiloja voidaan käyttää monipuolisesti ja edullisesti.

Luonnonvaraisia kuttuja voisimme hankkia kenties ulkomailta, kuten muutakin taistelukulustoa. Korkeassa ilmanalassa elävä villi kuttu on hapenottokyvyltään ylivertainen taistelijan apuri. Erityisesti tsägädägä-vuohieläinlaji olisi soveltuva suomalaiseen puolustusympäristöön.

Arvoisa puhemies! Ilmavoimien lisäksi kutut soveltuvat Maavoimien käyttöön. Kuttujen käyttömahdollisuudet olisivat laajat. Mainitsin jo taistelukentän taksin eli joukkojen liikkutun: Tässä juuri huikea hapenottokyky on erinomainen apu. Sotilaallinen liikkuvuus paranisi huomattavasti.

Taistelukentällä vihainen kuttu on pelottava vastus. On mahdollista, että tositilanteissa nähdään useita viiltäviä kuttuja. Toki muistutan, että koiraspuolisia kutsutaan pukiksi.

Kuttujen osuus budjettimenoista olisi todella pieni pisara meressä. Kuten aiemmin mainitsin, kuttujen käyttäminen osana puolustustamme olisi edullista mutta tehokasta. Onpa tämä uljas eläin sitten virallinen kuttu tai viraton kuttu, olisi sen symbolinen arvo kutuasialle merkittävä. Toivottavasti tulevaisuudessa näemme kutut osana Puolustusvoimiamme tavalla tai toisella.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla haluan jo kiittää kaikkia tästä vuodesta sekä toivottaa mukavaa, rauhallista joulua ja vieläkin erinomaisempaa, kutturikasta uutta vuotta 2022.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, edustaja Kettunen. — Edustaja Myllykoski, ole hyvä.

22.38 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia tuosta vatsahermoja kuttavasta puheenvuorosta. Ja koetin löytää jonkun aasinsillan, kuinka olisin tästä päässyt edelliseen asiaan, mihinkä olin pyytänyt puheenvuoron, mutta nyt kyllä meni ihan mahdottomaksi ratkaisuksi.

Mutta kuten tuossa jo edellisessä puheenvuorossaan edustaja Kettunen toi esille hoitokalastuksen ja näiden pientenkin rahojen merkityksen maakunnille ja tietyille tahoille, niin on kyllä pakko sanoa, että kyllä esimerkiksi jollakin 100 000 eurolla Pyhäjärvi-instituutille on ollut ratkaiseva merkitys siinä, kuinka meillä kotimaisen kalan käyttö on ollut erittäin isossa keskiössä. Meillä Satakunnassa Pyhäjärven ympärille tullut hoitokalastus on tehnyt sellaisen hotelli- ja ravintola-alojen kotimaisen kalan pihvituotannon, jota voi vain haikaila myös muualle Suomeen. Ja siltä osin on todella tärkeää, että me täällä olemme pystyneet tekemään sellaisia päätöksiä, että näissä tietyissä paikallisissa, kohdennetuissa, jakovaras-
sa olevissa rahoissa on nähty myös elinkeinotoiminnan, ei pelkästään liikenteeseen liittyvien mahdollisuuksien edistäminen. Ja se on todella hieno asia, ja olen siitä todella tyytyväinen satakuntalaisena, ja toivotankin kaikki teidät järvikalapihvin ääreen. Todellakin

Budjetin alikohta PTK 152/2021 vp

seitsemän kilometrin säteellä pyydetään, käsitellään ja tuodaan meille kaikille kotimaista kalaa, ja se jos mikä on todellakin hieno asia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja sitten kuttupuheen jälkeinen jälkipuhe. Olkaa hyvä, edustaja Huru.

22.40 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ja kiitos edustaja Kettuselle mukavasta kuttupuheesta.

Arvoisa puhemies! Jatkan edellistä puhettani, joka loppui siihen, että maatalouden turvaamiseksi poikkeusluvilla ammutut valkoposkihanhet hyötykäytön sijaan pitää hävittää polttamalla tai hautaamalla. Vastuullisesti toteutettu metsästys ja kalastus ovat eettisesti kestäväällä pohjalla olevaa harrastamista. Riistan ja petojen kaatolupien pitää olla päätettävissä paikallisesti läheisyysperiaatteen mukaan. Suurpedot eivät saa aiheuttaa haittaa asumiselle tai pihan eläimille, turvallisuudelle tai yrittämiselle.

Hallitusohjelmassa olevat suunnitelmat kansallispuistojen tai luonnonsuojelualueiden lisäämiseksi ovat osin kannatettaviakin, mutta niiden ei tule lähtökohtaisesti kieltää metsästystä, sillä metsästyksellä on merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean vain sen, että vaikka ollaan näin myöhään illassa, yritetään pitää kiinni siitä etukäteen sovitusta ajasta ja sitten otetaan uusia puheenvuoroja, jotta tämä rytmi säilyy täällä salissa.